

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu: 1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.
Pentru monarohle: 1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl. 1 an 14 fl.
Pentru România și străinătate: 1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.
Abonamente se fac numai plătinindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.
Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.
Se prenumără și la poste și la librării.
În București primește abonamente Ioan Bianu, profesor, București. Calea Victoriei nr. 135.
Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.
Un număr costă 5 cruci v. a. sau 15 bani rom.

Invitare de abonament la „TRIBUNA“.

Cu 30 Septemvrie v. 1893 expiră abonamentele pe luna Septemvrie și pe cuartalul III.

Domnii abonenți sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor lor pentru regulata expediție a foil.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, oare începe cu prima și se termină cu ultima lunii după stilul vechiu.

Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr
Abonamentul trilarunar costă . . . 3 fl. 50 cr.
Este în interesul dlor abonenți, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil.
Domnii abonenți vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fașile, în care li-s'a trimis „Tribuna“ până acum.

Administrațiunea.

Hieronimi despre Români.

Va să zică guvernul din Budapesta nu se poate întălmii de cei-ce stau pe basa programului din Sibiu, ci mai virtos este hotărât să-i lovească cu toată asprimea legilor. Și pentru-ce? Pentru-că voesc autonomia Ardealului și administrația organizată după teritoriile de limbă.

decât ar fi să fie garantate în legea naționalității. Sântem dar „trădători de patrie“, sântem un partid „nepatriotic“, pentru-că reclamăm drepturi înscrise într-o lege fundamentală a țerii? Dar' ce este atunci guvernul, care nu aplică această lege și ce este parlamentul care aprobă neaplicarea ei?

Și apoi autonomia Ardealului nu este o invenție proprie a Românilor, ci este un drept istoric al țerii, care a fost secolii de-arîndul în vigoare și a fost în atâtea rânduri recunoscut de șefii monarhiei, până la actualul Monarch. Ear' când acest drept a fost șters din lume, aceasta nu s'a întâmplat cu învoirea Ardealului, ci după bunul plac al unei minorități îngâmfate, fără conlucerea majorității locuitorilor, ba chiar în contra voinței exprese a lor.

Și în fine să nu uităm, că programul dela 1881 a fost făcut numai la 14 ani după inaugurarea erei dualiste. În acești 14 ani Români, care la început tot mai sperau că vor ajunge la un modus vivendi și în cadrele create prin transacția dela 1867, rînd pe rînd și-au pierdut toate iluziile, toată încrederea, s'au convins că toate promisiunile Maghiarilor au fost vorbe goale și că tot mai mult le este amenințată existența națională. Drept-aceea au înțeles, oare nu se mai pot baza pe vorbe frumoase și pe promisiuni, ci trebuie să ceară

garanții constituționale, că drepturile lor naționale vor fi respectate. De aceea s'a pus autonomia Ardealului în programul dela 1881, căci ea este o astfel de garanție, și anume unica potrivită de a pune pe Români la adăpostul despotismului de rasă al Maghiarilor.

Din toate punctele de vedere însă autonomia Ardealului este o pretențiune legitimă și patriotică, cel puțin tot atât de patriotică și de legitimă ca și pretenșiunile kossuth-iștilor, care vreau independența prin ruperea Ungariei de cătră monarhie și — poate nici acolo nu s'ar oprî. Și dacă kossuth-iștilor le este permis să-și afirme voința în parlament și pe toate căile, pentru-ce ar fi oprit Românilor să-și urmărească aspirațiunile pe căi constituționale și cu mijloace legale, căci cu altele Români nici-când n'au luptat și nu luptă!

Evident așadar', că dl ministru de interne nu are nici un motiv legal de a face partidului național român, adecă poporului român, imputarea de nepatriotism. Și cu toate acestea o face. Oare pentru-ce? întrebăm a doua-ora.

Am dorî să greșim, dar' foarte grave cuvinte avem să presupunem, că răspunsul numai următorilor poate fi: Excelența Sa ni-l-a dat chiar în discursul seu dela 6 l. c. Anume când dl ministru zice, că voesc ca Români să fie credincioși fi ai statului și să conlucre la înflorirea patriei, nu înțelege patria așa cum este, patria noastră comună, ci patria maghară, cum 'și-o închipuiesc șovinistii, nu statul real ai cărui cetățeni sântem cu toții, ci idea de stat, pe care șovinistii voesc să-l înființeze pe ruinele noastre. Cu alte cuvinte și dl ministru Hieronimi este în inima sa adeptul utopiilor moderne ale maghiarismului, și d-sa crede că este cu puțință amalgamarea națională a popoarelor Ungariei.

Dovadă despre aceasta e, că în același discurs, în partea care pentru îngustimea spațiului n'am mai reprodus-o, Excelența Sa a enunțat, că șovinismul urmărește scopuri nobile și frumoase, numai că nu ține cont de puterile și mijloacele disponibile. Eată explicația! Va să zică bunăvoința dlui Hieronimi cătră Români consistă numai într'atăta, că ține cont de puteri și mijloace, și de aceea nu voesc să-i maghiarizeze cu toptanul, în felul celor d'al de Bartha Miklós și Horváth Gyula, ci voesc să-i că-

știce pe încetul, prin blândețe și prin concesțiuni. Voesc însă să-și căștigi pentru aceste șco-și cătră maghiarizare.

Și acesta este motivul pentru care Excelența Sa nu se poate întâlni cu oamenii partidului național. Nu, căci partidul acesta înainte de toate cere garanții contra tendențelor maghiarizatoare, ceea-ce dela Maghiari nu se poate obține, ba nici chiar dela bunăvoința dlui Hieronimi.

Ear' când sub asemenea împrejurări partidul nostru național, care stă pe base cu desăvirgire legale și constituționale este amenințat cu „toată asprimea legii“, apoi nu mai avem la mijloc o cestiune de dreptate, ci o cestiune de putere. Nu pentru-că au dreptate, ci pentru-că așa vreau, pentru aceea amenință atotputernicii partidul nostru național și persecută pe luptătorii lui. Ear' pentru-ca volnicia să fie cu ceva mascată, s'a proclamat nepatriotismul Românilor naționali. Și fiindcă masca aceasta e destul de străvezie, ea s'a mai garnisit și cu povestea despre așa numita Irredenta română.

Despre aceasta foarte scurtă vorbă vom face. În ce consistă irredenta română, cine și unde sînt irredentiștii, noi nu știm. Atâta însă știm pozitiv și nimenea nu va pute dovedi contrarul, că în sinul partidului național român nu este nici irredentă și nu sînt nici irredentiști. Știm mai departe că partidul nostru nici-când n'a săvirșit nici un act și n'a luat nici o hotărîre, din care s'ar pute deduce irredentism, ci din contră s'a pronunțat foarte hotărît, că aderenței lui sînt și voesc să fie considerați de fii credincioși ai patriei, care doresc să-și asigure existența și viitorul în cadrul monarhiei habsburgice.

Dl Hieronimi încă nu ni-a spus unde și cine sînt irredentiștii. D-sa susține numai că sînt și că li-a tăiat și le va tăia firele, care fi leagă cu România. La această gravă bănuire nu e treaba noastră, ci a României să răspundă. Noi zicem pur și simplu, că bine a făcut și bine face că taie firele irredentiste. Dar' am fi dorî să ni-le arete și nouă, ca să ne putem feri de ele, căci avem firma, sin-cera și nestrămutată dorința de a ne feri.

Până atunci însă necesități sântem a nu admite nici irredenta, după-cum nu putem admite nici nepatriotismul partidului nostru național. Din contră mai virtos vom persista în credința,

că tot irredentismul și tot nepatriotismul Românilor este oă nu voesc să se maghiarizeze.

Ear' această credință, ne temem că-i va face foarte sceptici pe Români și față cu dlui Hieronimi, altcum nețăgăduită, a dlui Hieronimi, Români după lungi experiențe și după multe decepțiuni au pierdut încrederea în tot ce vine dela Budapesta. De aceea noi nu știm decă ecoul părerii generale a Românilor, când zicem că vorbește, oricât de blânde și frumoase, nu mai prind la dinșii. Dacă dl Hieronimi voesc, poate să inaugureze o eră nouă în politica de naționalități, dacă voesc să-și căștigi în special pe Români, apoi să binevoască a documenta, că d-sa nu este șovinist și nu voesc să-și desnaționalizeze. Cu alte cuvinte cerce a-și căștiga încrederea, pe care Români au pierdut-o în toți politici maghiari. Celelalte vor veni apoi ele de ele. Încrederea Românilor nu se poate însă căștiga prin vorbe, ci numai prin fapte. Să vedem dar' faptele.

Procesul Replicei. Domnul Nicolae Roman, actual comptabil la „Bistrițana“ și fost administrator al „Institutului tipografic“, care precum se știe a fost condamnat în procesul Replicei la un an închisoare și 300 fl. amendă, a primit, precum ne scrie, dela procurorul suprem din Cluj ordinul să se prezente în 16 l. c. n. pentru începerea pedepsei. Dlui Aurel C. Popovici, care de present petrece în străinătate, nu 'i-s'a immanuat încă sentența Curiei, prin care condamnarea sa a ajuns la valoarea de drept.

Procesul „Tribunei“. După-cum cetim în foile maghiare, Curia a respins cererea de nulitate a domnilor Septimiu Albin, Ioan Russu Șirianul, Andreiu Balteș și Alexandru Dordea, înaintată contra verdictului pronunțat de curtea cu jurați din Cluj în procesul judecat la 12 Septemvrie n. a. c. Astfel în curînd și redactorii noștri condamnați vor fi siliți să intre în temnița dela Seghedin.

Regele Carol despre prigonirea Românilor din Ungaria și Transilvania. Ziarul „Liberté“ din Paris publică următoarea depeșă din București, datată din 5 Octomvrie: Manifestațiunile recente, care s'au întâmplat în România contra măsurilor riguroase luate de autoritățile ungurești cu privire la Români irredentiști din Transilvania au motivat un pas al ministrului Austro-Ungariei din București, pe lîngă regele Carol.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

La luptă, Române! . . .
— Răsunset contemporan. —
La luptă, Române! la luptă sus odată,
Căci gloria veche în pulbere-i călcată.
Sau ce — poate ești mort pe-acest străvechiu pămînt?
Atunci înfrînge-ți sicriul din negrul mormînt!

Pe toate ce le ai tu — dreaptă moștenire —
Lege, drept și limbă, dela înalta fire, —
Azi fii și frați de Moise pe plac le usurpă,
Și tu să stai pe gânduri, cum, ei tot te surpă?!
Tu nu ești tratat ca om, chiar în a ta țeară;
Ci ca venitură, la toți ești de ocară,
Din veacuri îți defaimă un neam al teu nume,
Și sfînta lege, ce 'ți-e mai scumpă 'n lume!

Strigă să se audă, că tu gemi în fere,
Să știe lumea cultă de crunta-ți durere.
Nimic nu mai ajunge, multă lamentare,
Tu azi ai să dai probe c'ai fost și ești tare
Să nu-ți fie rușine de numele Român,
Ci chiar să-și spună cu fală, la căne de păgân!..
Deci un trup și-un suflet să fim azi toți cu toții
Să nu ne lăsăm pradă mișeilor de hoți;
Căci dacă noi ne-om mișca pe-acest rotogol,
Vom face minune: din hoți un rostogol...
În mână sfînta cruce! proeți, cu sfîntul dar,
Luptați cu turma voastră contra celui barbar,
Cu noi va fi sfînta și 'nalta provedință,
Și unde e de față acolo-i biruință!...
Cintei, 22 Septemvrie 1893.

Se revarsă-argintul lunii.
Se revarsă-argintul lunii
Dulce printre jamuri,
Scutură din a ei ramuri;
Adormise vîntul nopții
Pe frunza din ramuri.
Dar' eu trist ca totdeauna
Gându-mi las să plece,
Nici nu merge prea departe
Altul îl întrece.
Până-ce în urmă obosite,
Mor lăsându-și urme
În visăunile, ce toată
E în visăunile, și toată
Altele le curma.

Nu mai dorul și durerea
Vecinic tot viază,
Și crescînd, crescînd într'una,
Pașii tăi urmează.
Salca tristă.
Prin pădurea-aceasta verde,
De vei trece ori-și-cînd,
Vei vedea sîrmana salcă
Veștejită și plîngînd.
De-o întrebă de ce tot plînge,
Ea se pleacă spre pămînt,
Unde-un om uitat de lume
'Și-a săpat al seu mormînt.
Și de-atuncia tot așteaptă,
Moartea doară se ivește,
Dar' și dînsa fiind cu toane,
Cînd o chemă te tot ferește.

Astfel salca mai miloasă
Decât oamenii din lume,
Scutură din a ei ramuri:
„Lacrimă... cu alte nume.
A. Olat.
„Lumea Ilustrată“.
Bibliografie.
Voiu să vorbesc de o revistă împrejurul căreia tobele reclamei au bătut mai puțin. E vorba de „Lumea Ilustrată“, care în chipul cel mai modest intră în al doilea an al existenței sale.

Pretutindenea, — zice „Lumea Ilustrată“ în programul ei — unde cultura a deslănțuit aripile gândirii, gazetele ilustrate au ajuns ca o pâne de toate zilele, pentru toată lumea de sus ca și de jos. Gazetele ilustrate pun la dispoziția tuturor creațiunile condeilor celor mai talentați, operele celor mai profunzi gânditori, producerele celor mai versați literați, rezultatele celor mai celebri mîestri în musică, pictură și arhitectură. În ziua de-azi, în schimbul unei plăți foarte modeste și ușor de achitat, cu 50 de bani la o săptămână, în țările culte, gazetele ilustrate pun pe om în stare a-și crea un frumos salon de lectură, de reproducțiuni de pictură, un elegant repertoriu de musică etc etc.

Și „Lumea Ilustrată“ s'a achitat perfect de bine cu însărcinarea ce 'și luase la începutul aparițiunii sale. Cu ajutorul unui însemnat număr de oameni de litera a tratat în mod popular și cât se poate de plăcut subiecte interesante din toate ramurile științei, artei și literaturii, cuprînzînd atât bucăți originale cât și traduceri din autorii străini cei mai mari și mai cu renume. Nici musica, nici partea relativă la viața casnică n'au fost neglijate.
Ca un exemplu de utilitate casnică atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra emmentului tratat ce s'a publicat în numeroii „Lunii Ilustrate“: Cura de apă de preutul Kneipp, asupra căreia s'a făcut în străinătate atâtea conferențe publice de mare sensație și prin care, mai nu există boală constituțională sau accidentală, care să nu se

poată vindeca radical, sau cel puțin ameliora în mod simțitor.

Ilustrațiile numeroase care au înfrumusețat revista, au fost alese dintre ale celor mai însemnați artiști, sporînd valoarea ei prin execuțiunile lor îngrijată și adevărat artistică. Momentele istorice din viața națională, ca deputațiunea Românilor la Națiunea pentru prezentarea Memorandului la Împăratul Francisc Iosif, participarea Românilor la conferența interparlamentară de arbitraj și pace ținută la Berna etc., au fost reproduse după fotografii la fața locului, ceea-ce până azi nu s'a făcut încă.

Luînd în detaliu partea literară, vedem că înaintea noastră defilează nume în destul de cunoscute în publicistica românească.

Poesii sînt vre-o sută, romane patru, romane, romane, schițe și descrieri vre-o 30; studii științifice vre-o 10; biografii vre-o 20-25 cu portretele lor; felurii și note hazlii mai în fiecare număr.

Dacă cumva s'au simțit lacune în anul I., acestea toate vor fi îndreptate în anul ce urmează. Și personalul redacției va fi sporit, colaboratorii externi vor fi augmentați, ilustrațiile mai numeroase și tiparul mai elegant.

Editorul „Lumei Ilustrate“ pentru-că doțea de beletristica română cu o publicație ce merită să ocupe un loc de frunte în orice bibliotecă. C.

Ministrul s'a plâns din cauza neexplicabilei indiferențe a cabinetului din București, care nu ia deloc măsuri pentru a împiedica demonstrațiile ostile în contra Austro-Ungariei, și a rugat pe regele Carol, ca să se uzeze de influența Sa pe lângă miniștri, ca să facă să înceteze o stare defavorabilă intereselor ambelor state limitrope și amice.

Regele, în răspunsul Sui, și-a exprimat regretul sale personale despre ceea-ce se întâmplă în anumite localități ale României, dar d'nsul a recunoscut, în același timp, că nici un guvern român nu poate a se opune pe față în contra opiniei publice a țării, foarte surexcitată în urma nenumăratelor arestări și a măsurilor riguroase excesive luate de autoritățile ungurești în contra Românilor din Transilvania și Ungaria.

Aderență condamnațiilor noastre.

Iubite Domnule Roman!

Oare-când am avut fericirea să Te salut plin de stimă ca pe un cunoscut, acum am fericirea să Te salut plin de stimă și iubire ca pe un luptător pentru naționalism, ca pe un martir național român! Fii mândru, domnule, de acest mare onor, fii asigurată că toți Românii cei buni sunt cu trup cu suflet pregătiți să suporte orice rău va veni pe capul lor. Eată: Dr. V. Lucaciu, A. Popovici, I. Slavici, L. Macaveiu, C. P. Păcurar, S. Albini, I. Russu-Șirianul, Alex. Ordea, Andreu Baltes, eată societatea din care caracterul D-Tale Te-a învrednicit să faci parte!! Chiar noi cei mai mici, suntem rezoluți a Vă ține totă vremea, a răbda toate pentru realizarea aspirațiilor neamului românesc. Înainte dar!!

Încă odată, iubite domnule, Te salut din toată inima și-ți doresc ca după eșitul din temniță să poți saluta soarele libertății națiunii române!...

Martiri Români! Mă închin Vouă!...

Muncel (Munții-Ăpuzeni), 10. Octombrie n. 1893.

Iuliu Păuc, învțător român.

Din parlamentul maghiar.

În ședința de alaltăieri a parlamentului maghiar s'a continuat dezbaterile asupra răspunsurilor regești.

Ferdinand Szederkényi zice, că prin aceea că se ascrie gravaminele privitoare la răspunsurile regești unei neînțelegeri, nu le slăbește pe acestea, deoarece-ce la noi e un obicei vechiu de a prezenta toate relele ca provenite din neînțelegeri. Vorbitorul vine apoi la chestiunea naționalităților și asupra programului ministrului de interne dezvoltat în această chestiune, program, care nu scarmână destul în special mișcarea română, elementele ei agitatorice și prin urmare nu va fi în stare de a pune o stavilă puternică acestora. Ungurii nu sunt exclusiviști, după-cum se zice în Replica română. Un număr mare de indivizi din sinul naționalităților sunt puși în funcțiuni de cătră statul maghiar și Maghiarii tolerează cu cea mai mare indulgență (?), că acestia nu numai își țin naționalitatea lor, ba chiar vorbesc cu dispreț despre Maghiari. Nu trebuie națiunea maghiară coordonată naționalităților, după-cum a făcut ministrul de interne, căci națiunea maghiară este trunchiul, ear' naționalitățile crengile acestuia. (În fantasia infernăntă a lui Szederkényi. Red. „Trib.“) Vorbitorul se alătură pe lângă propunerea lui Bartha.

Ăkos Beöthy accentuează importanța dezbaterilor. Este vorba despre articolul fundamental ai constituției noastre, despre raportul Ungariei cătră Austria, despre prerogativele Coroanei. Vorbitorul susține proiectul de adresă al lui Apponyi. Partidul vorbitorului susține, că Regele a fost rău informat, prin adresă voesc să-l informeze mai bine. D'nsul nu voeste ca enunțările regești să fie de natură politică, căci prin aceasta se trage Coroana în luptele de partid. El află că din aceste răspunsuri transpiră spiritul autocrației.

Vorbind despre chestiunea naționalităților, zice că ministrul de interne, pentru-ca să susțină punctul seu de vedere s'a provocat la Kossuth și la vorbirea lui Széchenyi ținută în Academie, în care a atacat șovinismul maghiar.

Beöthy se încearcă a explica noțiunea „naționalitate” și „națiune”. Politica de până acum față cu naționalitățile a fost rea, pentru-că nu numai nu s'a câștigat naționalitățile pe partea noastră, dar' a și micșorat autoritatea guvernului în fața naționalităților. Nu acolo zace greșala, că vre-o 180 de Români, care și-au însușit cultura aici, n'au aflat aici funcțiuni, căci statul n'are datoria de a îngriji de studenții absolvenți, căci atunci ar fi mai mulți funcționari, decât contribuenți de dare. Ca dovadă, că naționalitățile nu s'au purtat cu o cutezanță oarbă ca acum, amin-

tește procesul „Replicei”. Procurorul Jezszenszky a zis atunci foarte corect, că Români tac despre rusificarea Basarabiei, pe când ei se plâng contra maghiarizării. Causa este, că Români se tem de Ruși, pe când de noi nu. Vorbitorul cere în fațarea Pavel-Pituk o cercetare în interesul guvernului, ca să nu se nască bănuiala, că jertfește comitatul mișcării naționalităților pentru scopuri electorale. Nici el nu aprobă demonstrațiile, care însă au fost îndreptățite (Treanca-flanca! Red. „Tribune”). Ar fi trebuit mustrată în răspunsul regeșc irendenta română. Acel șovinism, care ar consista în exagerații naționale și în aspirarea altora, nu există în Ungaria. (Dar' unde — în Asia? Red. „Trib.”.) Aceea ce se numește șovinism este numai expresiunea sentimentelor îndreptățite ale națiunii. (De tot minunat! Red. „Tribune”.) După-ce vorbește despre răspunsurile dela Güns, declară că primește proiectul de adresă al contelui Apponyi. (Aplauze în stânga.)

După el lui cuvântul Tisza Pista, care zice că n'are intențiunea de a intra în meritul dezbaterii, deoarece-ce el a mai vorbit despre chestiunea naționalităților în alt loc. Între aceea ce am vorbit acolo și între aceea ce se vorbește aici nu este deosebire esențială. Tocmai punctele de vedere principale ale chestiunii de naționalitate au fost acelea, asupra cărora a existat o opinie publică unitară, și aș ține de o mare nenorocire, dacă acum ar fi altminterea. (Aprobări vii în dreapta.) Să aflăm și să pedepsim pe agitatori, să ținim a ni-i câștiga pe aceia, care nu se țin de agitatori, și să ridicăm un părete despărțitor între aceia care sunt cetățeni fideli ai statului și între agitatori. În Oradea mare e drept, că s'au întâmplat excese, maltratări, expresiuni vătămătoare, chiar și cătră aceia, care sunt ce e drept Români, dar' n'au dat ansă de a li-se trage la îndoaie patriotismul. Și mă bucur, că a fost așa. Fiecare om din comitat — fără deosebire de partid, — a consimțit, ca acelora să li-se dea satisfacțiune pentru aceste vătămări și că trebuie documentat, că noi nu identificăm pe Români cinstiți cu agitatorii. Și pentru-că se dovedesc aceasta, vă spun, că propunerea mea din adunarea comitatensă, unde au fost și Români și numeroși partizani ai independenților, a fost primită cu unanimitate (aprobări).

După d'nsul vorbi Ioan Kullmann, care atrage atențiunea guvernului asupra agitațiunii panslaviste între Slovaci. Acestia trebuie emancipați de sub influența presei panslaviste. Programul ministrului nu este îndestulitor. Ungaria trebuie să fie maghiară. Naționalitățile trebuie să fie amalgamate; cu Slovaci nu va fi greu (?), deoarece-ce acestia nu doresc martiriul. (Da, renegați ca Koszszenszky Béla etc. de sigur că nu. Redacțiunea „Trib.”.) O cauză principală a nemulțumirii zace în administrațiunea vexatorică a dărilor. D'nsul primește adresa lui Apponyi.

Cu acestea apoi se încheie dezbaterile.

Urmează discursurile de încheiere.

Ministrul Wekerle își ține de datoria să arunce o privire peste întreaga dezbaterie, care mai mult sau mai puțin conține tabloul situațiunii politice. La început polemizează cu Kullmann referitor la observările despre politica de dare, combate apoi adresa lui Apponyi, care nu corespunde praxeii parlamentare.

Trece apoi la expunerile lui Beöthy despre transacțiunea dela 1867, și asigură că toți bărbații politici austriaci țin la dualism.

Basa acestei situațiuni nu o formează bunăvoința, nici garanțiile prestate de legi, ci stările europene. Ce privește imputările făcute partidului guvernamental pentru neglijența trecutului, acestea nu se refer numai la aceasta, ci la întregul parlament. Politica maghiară este dela 1868 aceeași. Multe imputări se pot face guvernului, aceea însă nu, că n'ar fi apărut din răspuneri adevăratele interese ale națiunii maghiare.

Probă e chiar opozițiunea care impută guvernului, că până când guvernul a pășit energic contra naționalităților, agitațiunea a fost suprimată, acum e slab guvernul, deci și-a ridicat capul agitațiunea. Prin urmare în trecut n'au mers rău treburile. Mijloacele politice s'au schimbat. De altfel pe ministrul de interne l'au înțeles rău. Aici nu era vorba de vre-un apanagiu pentru tinerii români, ci despre aceea, ca tinerii români să se aplice în funcțiuni, în proporție egală și legală. Dar' dacă îi aplicăm în funcțiuni pretindem necondiționat dela ei să se identifice nu numai cu legile existente, ci și cu idea de stat maghiar. Mai departe trebuie se părăsască exclusivismul.

Ce privește ajutorarea și dotarea preoților români, nu e vorba de altceva decât de urcarea sumelor ce ne stau în privința acesteia la dispozițiune. Se înțelege, se va pretinde dela preoți să corespundă dorinței Maiestății Sale: să manifesteze față cu legile și constituțiunea țării o venerațiune mai mare și să conducă poporul. Se vor regula și parohiile, dar'

pe lângă observarea drepturilor autonome, de care nu-i permis să se atingem.

Reforma administrațiunii nu de aceea s'a adus în discuțiune, ca-și-când ar fi singurul motiv al nemulțumirii naționalităților, ci fiindcă este una din cauzele ei.

S'a imputat că reprezentanța noastră în străinătate nu orientează străinătatea despre stările noastre. Aceasta își împlinește datoria, dar' dela corpurile diplomatice nu va pretinde nime ca să se amestece în luptele sociale și în presă.

Se impută guvernului că informează greșit Coroana. Observă, că atunci când informează pe cineva susține ce știe cu siguranță, dar' nu suspicionează pe nime. Mai departe insistă ca Coroana și nemijlocit să-și iee informațiunile necesare.

Ministrul trece apoi la tendințele separatiste care li-se impută, și declară că chiar opoziția urmărește de acestea.

Aici se desvoaltă un scandal. Strigă toți: Care sunt?

Ministrul: Armata separată maghiară.

Thály Kálmán: Asta e în legile din 1848. (Larmă mare, strigăte în stânga.)

Ministrul: Dacă mă ascultați în liniște răspund, dar' la chiote nu m'am angajat.

După-ce s'a așezat furtuna, continuă ministrul. În tendințele acestea numai în timpuri nemorale vede pericol, între împrejurări normale nu! Nu este adevărat că el ar informa Coroana, ca-și-când opoziția independentă ar fi compusă din oameni-spaimă și revoluționari.

Trecând la răspunsul dela Güns nu înțelege cum se poate îngrozi Beöthy, dacă prezintă cineva armata comună drept o instituțiune durabilă.

Desvoaltă apoi legalitatea bazei dela 1867, declară că guvernul stă pe această basă, prin urmare guvernul a rămas fidel programului seu, când a pus acele cuvinte în gura Monarchului.

Este foarte curioasă teoria lui Helffy, ca-și-când Regele ar ave simplu se spună și să facă, ceea-ce voeste majoritatea. A prezenta lucrurile așa, ca-și-când dreptul de sancționare al Monarchului ar fi o simplă formalitate, poate fi un concept strict parlamentar, dar' nu corespunde spiritului constituțiunii maghiare. Drepturile regale sunt drepturi depline.

S'au imputat apoi cuvintele: seduceri și promisiuni goale și se pretinde, ca guvernul să spună, cui sunt acestea adresate. Declară că acestea nu sunt singuraticelor partide adresate, și polemizând cu Horváth Gyula, se întreabă, că într'adevăr nu se știe cui sunt adresate. El crede, că chiar încă prea mulți le-au luat asupra lor. Coroana nu se demite în luptă de partide, și cuvintele au fost adresate acelora, care pe calea presei bat toba cea mare și fac promisiuni goale. Ne întâlnim în viața publică cu fenomene, pe lângă care nu putem trece nepăsători. Se vorbește despre reacțiune și decadent și nu se poate proba nimic. Între astfel de împrejurări se nu se minunează nime, dacă guvernul a aflat de lipsă ca prin Coroana să se reprozeze pe aceia care fabrică și pun în circulațiune astfel de simboluri false. Nu interes de partid, ci datorința de a ridica țeara ear' la acel nivel de viață publică, la care trebuie să steie, ni-a impus să facem aceasta.

Răspunde apoi la interpelațiunea lui Szalay.

1. Am avut cunoștiința prealabilă despre răspunsurile regești.

2. Regele n'a provocat comiții-supremi, ci municipiile să păzească locuitorii de „seduceri” și „promisiuni goale”.

3. Ear' privitor la aceea, că Regele ar fi dispus să se pună în conflict cu majoritatea, a răspuns deja.

Apără apoi comiții-supremi față cu expunerile lui Beöthy. Nu a fost vorba de „șovinism”, ci despre „șovinism exagerat”. Nici nu se referă la partidele parlamentare, ci la demonstrațiunile de stradă.

Citează apoi diferite foi maghiare, din care reiese, că imediat după răspunsurile dela Boros-Şebiş toată presa maghiară a fost mulțumită, și numai mai târziu a început să interverteze adevărul.

Ministrul își termină vorbirea rugând casa să primească răspunsul și propunerea comisiei parlamentare.

Horváth, Abrányi, Apponyi și Szalay mai dau scurte explicații, după aceea se trece la votarea.

Majoritatea primește proiectul de propunere al comisiei petiționare și ia la cunoștiință răspunsul ministerial între aplauzele partidului guvernamental.

Președintele declară ședința de încheiată și comunică, că în ședința următoare vine petițiunea referitoare la răspunsurile dela Güns la ordinea zilei.

Din parlamentul austriac.

În ședința din 10 Octombrie a parlamentului austriac ministrul-president Taaffe a cetit un proiect de lege asupra reformei electorale, care a surprins aproape pe toți deputații. Prin acest proiect se lărgeste foarte mult dreptul electoral, încât aproape seamănă cu votul universal.

Proiectul acesta consistă din doi paragrafi. §. 1 dispune, că drept de alegere au toți aceia, care până acum au posedat dreptul electoral; după §. 2 mai sânt îndreptățiți la alegere fără excepțiune toți aceia, care au stat înaintea dușmanului, apoi toți suboficerii care au servit și în fine toți care au absolvat școala populară. Apoi vor primi dreptul de alegere toți analfabeții care stau într'un serviciu solid sau plătesc dare. Dreptul electoral este împreună cu dovedirea unui domiciliu permanent de 6 luni.

Lui „N. P. Journal” i-se telegrafează din Viena următoarele despre această ședință a parlamentului austriac, care a fost una „dintre cele mai momentuoase”: Președintele Chlumecky surizând că cuvântul ministrului-president contelui Taaffe. Dar' în cursul vorbirii acestuia, dispărură surisul de pe buzele lui Chlumecky, care se făcū palid și se răzămă de masă, ca-și-când ar fi voit să înghită fiecare vorbă. Conducătorii clericalilor și Polonilor, contele Hohenwart și bar. Iaworsky erau sau păreau a fi surprinși și se auziau în grupurile lor: Ce? Votul universal? Cine se aștepta la aceasta? De nedescris era conșternațiunea între șirele stângei liberale germane. Șeful ei Dr. P'ener era palid de tot în decursul cetirii proiectului guvernului. Profesorul Suess și Beer alergeră la el. Se auziau cuvintele: „Ne mai pomenit! Aceasta este cea mai mare nimicire ce ne-a ajuns vre-odată”.

Dacă proiectul acesta va deveni lege, atunci Nemții vor fi loviți în nervul vieții lor și vor pierde provinciile întregi. Numărul alegătorilor prin acest proiect capătă un conținut de 3/4 milioane, care e al poporului. În Moravia și Silesia acesta e aproape celic, așa încât Cehii ar fi în stare să câștige toate mandatele. Tot astfel stau lucrurile și în Bohemia. În Stiria și Carniola va câștiga populațiunea slovenă.

Despre deciziunea guvernului de a prezenta acest proiect, circula mai multe versiuni. După una se zice că contele Taaffe când a introdus starea excepțională în Praga, a avut de gând să sfărme puterea Nemților, pentru-ca să împace earăși pe Cehi. Se zice, că M. Sa a sancționat acest proiect, care a fost după aceea stilat în consiliul ministrilor.

Președintele Chlumecky face cunoscută o adresă a contelui Taaffe, în care se împărțese, că pe baza legii din 5 Maiu 1869 s'a introdus starea excepțională peste Praga și împrejurime. Deputatul ceh tinăr Dr. Herold și consoiți aștern o moțiune de urgență, în care se cere desființarea acestei stări excepționale.

Dr. Herold motivează această moțiune, între aplauzele soților sei de principii.

Dr. Vašaty vorbește în limba cehă. (Iaritate.)

Moțiunea a fost respinsă.

Răspuns la „O interpelare”.

Cluj, 6 Octombrie n. 1893.

În timpul din urmă foarte adese-ori s'a putut ceti prin ziare felurite interpelări atât în cercuri mai înalte, cât și în unele societăți de ale noastre; dar totdeauna s'a știut și persoana sau persoanele din partea cărora s'au făcut acele interpelări, căci numai astfel li-se putea da și răspunsul așteptat. Numai din Cluj, acest oraș devenit deja atât de vestit și renumit, interpelările adresate oficiului nostru parohial resp. protopesc es totdeauna sub nume fictive. Se poate că Clujenii află a fi mai sănătoși lucru așa, decât să-și dea arama pe față.

Mare mirare era, dacă trecea anul acesta, care-și inclina fruntea spre apunere, să nu se facă unele denunțări noue și cu totul neîntemeiate, care acum de vre-o 2—3 ani în continuu au eșit dela unii indivizi, cărora le place a sta în tufa nevăzuți și de acolo a arunca cu tină asupra capului ce stă în fruntea oficiului parohial resp. protopesc gr.-cat. al Clujului.

De curând a apărut în coloanele ziarului „Tribuna” nrul 207 „O interpelare” cătră oficiul protopesc greco-catolic al Clujului, subscrisă de „Mai mulți poporeni gr.-cat.”

Deoarece-ce punctele din interpelare privesc mai mult pe oficiul parohial gr.-cat. al Clujului și nu pe oficiul protopesc ca atare, așa eu, ca un organ al acestui oficiu, din respectul ce-l am cătră onoratul public cetitor, ca acela să nu fie îndus în eroare, nu pot trece cu vederea a nu da un răspuns la această interpelare, ca atât mai virtos că, deși

indirect, totuși în cazul acesta este atinsă și persoana mea.

Cu privire la punctul 1. al interpelării observ:

În fruntea curaturatului bisericesc greco-catolic al Clujului se află magnificul domn Dr. Gregoriu Silăși, ca curator-prim și manipulant responsabil despre averea bisericii, ear' v.-curator Stefan Havași, care acum de 10 ani a fost și este mâna dreaptă a curatorului prim în manipularea averii bisericești. Acest vice-curator, ce-i drept, dispune de o frumoasă avere; aceasta însă numai prin strânguța sa proprie și pe cale onestă și-a câștigat-o, ceea-ce nimenea, dar' mai ales cei-ce-l cunosc mai deaproape, nu o poate trage la îndoială.

De acest Stefan Havași, poreclit „Havași Pista”, „marele cămătar”, — precum foarte bine îmi aduc aminte, chiar unii dintre poporeni mi-au spus adese-ori, că numai al onora e meritul, dacă el se află în sinul curaturatului, căci mai înainte d'nsul nici nu voia să știe de biserica sa și nici nu făcea parte din societatea română din Cluj. Acum după-ce era mândru și se simțea fericit că poate fi un membru însemnat al curaturatului bisericesc gr.-cat. din Cluj chiar de 10 ani și în tot timpul acesta a luat parte, pot zice mai la toate adunările curaturale, ca curator al doilea, un dușman al seu l'a denunțat în „Erdélyi Híradó”, o foaie maghiară din loc, că el ar fi un „Daco-Român”, că „ține adunări secrete noaptea la casa sa” și altele. El auzind de aceste știri, fiindcă șede într'o stradă, în care d'nsul e singurul Român, temându-se ca în urma acestei faime să nu fie atacat noaptea din partea Hoștativilor, care sânt aplicați spre așa ceva, s'a dus la redactorul sus numitei foi și l'a rugat să-i spună: cine l'a denunțat cu astfel de lucruri neadeverate, că la casa sa d'nsul n'a ținut nici un fel de adunare și el ca Român trăind acolo tot între Unguri, poate dovedi cu vecinii sei, că totdeauna a trăit bine și în prietenie cu ei, și s'a rugat de redactor ca să desmintească cele publicate despre persoana sa. Redactorul foi însă la aceste cuvinte s'a folosit de ocaziune și din „Daco-Român” cum l'a declarat mai înainte, în nrul 184 al aceleiași foi l'a făcut „Ungur cu trup și suflet”, fără-ca d'nsul să fi zis barem un cuvânt în înțelesul acesta. De act se poate vedea, că act nu e alta la mijloc cu privire la persoana lui Stefan Havași decât o apucătură vicleană a redacțiunii lui „E. H.”, ca să-l readucă la starea lui de mai înainte și apoi cu timpul să lase niuțele, câștigate cu multa sa trudă, pe seama kultur-egylet-ului sau altei instituțiuni ungurești. Ear' d'nsul, după-ce a văzut că chiar din acei „mai mulți poporeni” dând crezământ calumniilor făcute de foaia maghiară, îl vorbesc pe stradă declarându-l de renegaț; vându, că cu ce ti respălăsc oste-nelile și binefacerile, cu care s'a arătat față cu sfânta biserică timp de 10 ani, abdicând chiar și de remunerațiunea sa de 12 fl., ce i-a fost votată de adunarea bisericescă ținută în anul 1888 sub presidilul parohului-protopop de atunci Gavrila Pop, cum s'a hotărât sub p. V., „în considerarea grelelor agende și osteleni ce le are în afacerile bisericești și școlare”, ce e drept, indignat de atâta răutate și nerecunoștiință omenească, a și voit a-și părăsi postul seu de onoare dela biserica noastră, dar' curatorul, știindu-i apreția serviciile lui bune, nu se poate lipsi de d'nsul, și cred, că nici nu ar fi în interesul bisericii noastre, ca să se împlinească dorința alor „mai mulți poporeni gr.-cat.”

(Va urma.)

CRONICĂ

Conferență militară. La 9 l. c. n. după amezi s'a ținut în Viena o conferență militară sub presidilul Maiestății Sale Monarchului. La conferență au luat parte: Arhiducele Albrecht, ministrul de războiu Krieghammer, ministrul contelui Welsersheimb și baronul Beck, șeful statului major general al armatei.

Știre militară. Comandantul de corp din Cașovia, locotenent-mareșalul conte Uexküll-Gyllenband e numit comandant al corpului I. de armată în Cracovia.

Numire. Iacob Butnar, practicant în drept la tribunalul reg. din Kezdli-Vásárhely, e numit subnotar la judecătoria cerc. din Cehul-Selăgiului.

Prințul August de Coburg. „Neues-Wiener-Tagblatt” află, că știrea respândită de curând, despre reînființarea imperiului în Brasilia prin prințul August de Coburg, nepotul lui Dom Pedro, este falsă. Prințul August e locotenent în marina austriacă și n'a părăsit bordul corabiei de războiu „Radetzky”, pe care se află.

Necrolog. Augusta Pop, fida domnului avocat Augustin Pop din Lăpușul-unguresc, elevă de a IV. clasă elementară, a răposat ieri în 11 Octombrie n. în spitalul Francisc-Iosefin de aici în frageda etate de 10 ani.

Înmormântarea se va face mâine Vineri, 13 c. n. dela capela mortuară a spitalului în cimitierul bisericii gr.-cat.

„Popă valah pedepsit”. Sub acest titlu cetim în „Kolosvár” despre un „incident”, pe care l-ar fi provocat preotul român Trifon Militariu în adunarea comitatului Torontal. Când era să se voteze o sumă mare pentru mileniu se ridică nimitul preot și încep să vorbească în limba română contra acelei propuneri. Immediat se ridică fișpanul Ronay și-l provoacă să vorbească ungurește. Preotul român însă își continuă vorbirea românește. În urma acestei fișpanul îi detrase cuvântul. „Popa Militariu” — zice mai departe codița guvernamentală — „a început cu furie a vorbi în limba valahă, dar cuvintele i-se perdură în șgomotul din sală. Adunarea, în urma recerării fișcalului, l-a condamnat pe mînșorul popă Militariu la 25 fl. amendă, pe când fișpanul a fost acclamat. De 25 de ani nu s'a mai întemplat în acel comitat, ca cineva să fie pedepsit pentru ofensarea prezidiului”. Să le fie rușine membrilor acelei adunări!

Societatea de lectură „Samoil Vulcan”. Tinerimea română dela gimnasiul gr.-cat din Beiuș s'a constituit la 8 l. c. într-o societate de lectură sub numele de „Samoil Vulcan”, alegîndu-și biroul precum urmează: Notar al ședințelor: Valeriu Popescu; notar al corespondențelor: George Popa; secretar: George Roxin; controlor: Alimpe Filip, studenți de cl. VIII.; bibliotecar: Vasile Terebențiu, archivar: Lucian Bolcaș, cassar: Alexandru Stețiu, studenți de cl. VII.

Redeschiderea cursurilor la universitatea din București și Iași. Cursurile la facultățile din București se vor începe în anul acesta la 20 Octomvrie st. v. La universitatea din Iași deschiderea se va face mâine, Vineri, 1 Octomvrie st. v. Cu această ocaziune domnul A. D. Xenopol, profesor universitar va vorbi despre rolul limbii române în cultura poporului român.

Sinodul episcopilor din metropolia sârbească gr.-or. se va întruni în 30 n. c. în Carlovei, pentru-ca sub prezidenția patriarhului George Brancovici se se ocupe scaunele vacante de episcopi din Buda și Bacica. După statutele bisericii sârbești, acest sinod este un conclav. Patriarhul președinte are dreptul pentru ori-ce scaun vacant de episcop să propună trei candidați calificați, dintre care apoi episcopii votați aleg un episcop. Votarea se face de atâtea-ori până când se alege un episcop cu unanimitate.

Ocuparea scaunului metropolitan din Agram. În afacerea ocupării scaunului metropolitan din Agram „Neue Freie Presse” primește de acolo cu data de 9 c. următoarea depeșă: Știri sosite aici din Roma dau a înțelege, că afară de Stadler Curia mai are în vedere și alți candidați pentru scaunul archiep. din Agram, între care însă nu figurează nici unul dintre numele numite până acum. Se asigură, că Curia va accepta pentru Agram numai un astfel de archiepiscop, care pe lângă calificarea preotescă să se bucure și de deplina încredere a națiunii croate. La acest principiu ține absolut Curia din importante interese bisericești. Ea crede, că fiind vorba de o dignitate bisericească atât de importantă, nu se poate ignora voința poporului.

Serbările franco-ruse. În programul serbărilor alcătuit de consiliul municipal din Paris e prevăzut într-altele și preumblarea prin Paris. Ea a fost astfel regulată: Cortegiul se va compune din 22 trăsură. În fiecare dintr-înșura vor lua loc trei ofițeri ruși și un membru consilier care de preferință va fi cel mai vechiu consilier din fiecare cartier. În toate cartierele reprezentate printr-unul din consilierii care fac parte din biroul consiliului municipal, acest din urmă va fi designat din oficiu de a face parte din cortegiul Președintelui consiliului, ministrul de interne, și doamna Charles Dupuy, vor oferi un dejun în ziua de 21 Octomvrie, cu ocazia aflării la Paris a ofițerilor escadrei ruse. Dejunul va fi urmat de o recepțiune, la care vor fi admisi membrii corpului diplomatic, senatorii, deputații precum și persoanele care ocupă o funcțiune și acelea care sînt în relațiuni personale cu dl și doamna Dupuy.

Din diplomația sârbească. Se depeșază din Belgrad, că noul trimis al Sârbiei la Petersburg, Nicola Pasici a plecat la 9 c. s'și ocupe postul.

Boala lui Bismark. Depeși din Friedrichsruhe anunță că principele Bismarck e pe cale de deplină însinătoșare. La 8 c. după ameazi pacientul a făcut o preumblare de două ore cu trăsura însoțit de Drul Schweninger.

Limba rusă în școlile franceze. Ziarelor din Petersburg li-se anunță din Paris, că în anul acesta școlar se va introduce în școlile medii din Francia limba rusească. Asemenea se zice, că și la universitățile franceze se va introduce limba rusească.

Escadra engleză va sosi în 16 Octomvrie în portul Tarent, de unde va pleca apoi la Spezia.

Afacerea Kirchhoff-Harich. După-cum se depeșază din Berlin, generalul Kirchhoff, despre care am anunțat în numărul trecut, a fost pus pe picior liber după-ce i-s'a făcut interogatoriul.

Starea sănătății lui Cornelius Herz. Starea sănătății lui Cornelius Herz se agravează din zi în zi. Acum de curînd a fost examinat din nou de o comisiune medicală, care a declarat că e un lucru imposibil ca să se poată vindeca.

Holera în Sibiu. După-cum s'ntem informați, de alaltăieri până ieri nu s'a ivit nici un cas nou de îmbolnăvire suspectă în orașul nostru.

Rectificare. În lista sosiților din numărul nostru de ieri, între alte nume, figurează și numele Dr. Cornel Roșescu, medic din Cluj. La recerarea d-sale, rectificăm că d-sa nu e Dr. și cu atât mai puțin medic, ci Drnd. în medicină în Graz.

Din public.*

Dare de seamă și mulțumită publică.

Subscriși în numele comitetului executiv din loc își împlinesc o plăcută datorință, exprimînd prin aceasta în public sincerile lor mulțumite tuturor acelor preanorați domni și d-ne, care din incidentul edificîndului „monument” pe mormîntul preaiubitului și mult adoratului nostru amic „Stefan Ioanovici”, care în etate de 45 ani a răposat în Ciclovamontană la anul 1892, funcționînd în această comună 2 ani — ear' în comuna noastră Doceceea 22 de ani ca învîțător, — au binevoit a contribui cu anumite sume de bani la edificarea acestui monument.

Totodată ne grăbim a exprima călduroasa noastră recunoștință și mulțumită reverend. domni preoți Petru Popovici din Ciclovamontană și I. Opra din Ciclova-română, care prin sprijinul prestat cu multă afabilitate ni-au satisfăcut întru toate așteptările noastre avute atât la parastas, cât și la sfințirea monumentului, efectuită la 8/20 Aug a. c. în Ciclovamontană.

La ridicarea acestui monument au contribuit următorii domni: Petru Popovici Ivașcu, notariu comunal; Pavel Liuba, învîțător; Nicolae Bocean, neguțător și vîduva Ecaterina Timsonar câte 10 fl.; Lazar Ciorman, învîțător 6 fl.; Ioan Popovici, ofițiant, Axente Muntean, croitor; George Potocean, sen. pens.; Constantin Gongea, măcelar; George Gongea, cocojar; George Caprița, neguțător; George Potocean junior, cărăuș câte 5 fl.; Vasa Meșterovici, neguțător 3 fl.; Velimir Nicolajevici, neguțător; George Demetrovici, neguțător; Miloș Manoilovici, neguțător; Constantin Muntean Stîngaciu, serv. la soc. c. f.; George Muntean jun., pădurariu; Carol Heinrich, neguțător, George Peptan, cărăuș și Ilie Ponoran, ocnar câte 2 fl.; Petru Dămian, preot rom. cat., Dr. Ignaf Hebenstreit, medic local, Ioan Bappert, Inv. rom. cat., Max Glauz, Inv. rom. cat., Ioan Hauptmann, jude com., Constantin Stoianovici, ocnar, Simion Cioabă, neguțător, August Fischer, propriet., Stefan Görlich, pecariu, Gustav Hehengartner, cassar comunal, Mihai Muntean, Nicolae Obian, pădurar, Mihai Görlich, proprietar, George Balatescu, Lazar Marin, ocnar, Nicolae Bobuescu, ocnar, Semen Potocean, cărăuș, Anton Bocean, croitor, Francis Görlich, ospetar, Pavel Lazovicky, neguțător, Ioan Bocean, Andreas Krischer, magaziner, Anton Moser, măcelar, Petru Popescu, neguțător, Filip Pațigan, faur, vîduva Parascovia Velcean, Mihai Modoran, ocnar, Constantin Velcean, mozar și Petru Stoica, lucrător câte 1 fl., Dumitru Farcașescu, George Velcean, Constantin Velcean, Ioan Velcean, Nicolae Știuca, Dumitru Andraș, ocnari și Nica Bobuescu câte 50 cr., Ioan Știuca, ocnar 30 cr. și George Farcașescu jun., ocnar 20 cr., toți locuitori din comuna Doceceea.

Mai departe au contribuit domni: C. Paușan, preot gr.-or. în (Vaskö) Ocna-de-fer 50 cr. și Ioan Marcu, învîțător în Bocea-montană 40 cr., a încurs deci laolaltă suma de 133 fl. 90 cr. v. a. Din această sumă s'au spesat următoarele și adecă:

- 1. Pentru clădirea monumentului in clusive inscripțiunea la petrar 120 fl.
2. Pentru transportarea monumentului dela Doceceea la Ciclova-montană 5 fl. 50 cr.
3. Pentru zidirea fundamentului pentru monument dimpreună cu materialul recerut 3 fl. 70 cr.
4. Speșele parastasului 3 fl. 54 cr.
5. Pentru fotografia defunctului pe monument 3 fl. 69 cr.
S'a spesat laolaltă suma de 136 fl. 43 cr. v. a., adecă cu 2 fl. 53 cr. mai mult decât au încurs.

Primească deci sus numiți domni și doamne încă odată vile expresiuni de mulțumire ce le adresăm pe această cale pentru sprijinul cu care au contribuit spre ajungerea și îndeplinirea acestui fapt nobil.

Doceceea, 10/22 August 1893.
Cu profundă stimă:
Petru Popovici Ivașcu, Pavel Liuba, preș. com. exec. notar.

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Bibliografie.

A apărut: Catechismul religiei ortodoxe-răsăritene pentru școlile populare de Dr. Petru Barbu. Admisă ca manual de propuneri, până acum de venerabilul consistor diecesan din Arad. Caransebeș, 1893, tiparul tipografiei și librăriei diecesane. Prețul 20 cr. sau 40 bănuți.

În librăria Ciureu din Brașov se află de vînzare: Culegere de cântări bisericești, cuprinzînd doxologia, răspunsurile dela Sfînta Liturgie, troparele și condacele învierii și ale sărbătorilor și irmoasele praznicelor împărătești, după Octoichii și dumnezeieștile liturgii. În folosul tinerimii de un prieten al copiilor. Edițiunea II. Prețul unui exemplar legat 12 cr.

Tot acolo se găsește „Carte de rugăciuni” în folosul tinerimii. De Un prieten al copiilor. Edițiunea II. Prețul unui exemplar legat 12 cr.

A apărut: Plan de învățămînt pentru limbă română la marele gimnasiu gr.-or. român din Brașov. Lucrat în conformitate cu planul statului și provăzută cu instrucțiuni pentru fiecare clasă de Virgil Onițiu, profesor de limba și literatura română. Aprobata și introdusă la gimnasiul român gr.-or. din Brașov prin decisiul nr. 4642 școl. 1893 al venerabilului consistor arhidiecesan din Sibiu. Tipografia A. Murășianu, Brașov.

A apărut: În plasă, În baldă, Cale grea, La coade, La cărcima lui Tiriplic. Schițe de Ioan C. Panțu. Brașov, editura librăriei Ciureu. Prețul 30 cr.

A apărut: Conferință publică, ținută în sala teatrului din Buzeu în ziua de 27 Iunie 1893. De domnul Brînzeu, student universitar. Buzeu, 1893, tipografia Al. Georgescu.

A apărut: giena cântărețului. Causale principale de slăbire a vocii. Desvoltarea diferitelor boale la cântăreți și mijloace de a preveni aceste boale. De L. A. Segond, Dr. în medicină dela facultatea din Paris. Tradusă și editată de direcțiunea „României Musicale”. București. Tipo-litografia și fonderia de litere Dor. P. Cucu, Bulevardul Elisabeta 121. Recomandăm tuturor cântăreților noștri această broșură foarte folositoare.

A apărut: Medicina populară. Despre friguri. De Dr. Valerian George Negrescu, medic-primar al județului R.-Sărat. A III-a edițiune. Focșani. Editura tipografiei și librăriei Al. Co-dreanu. 1893. Prețul 75 bani.

„Trăvnițe”, 100 de cântece populare, slovacce, armonizate în mod foarte măiestru și plăcut pentru pian. Prețul: 1 fl. 50 cr., cu porto 1 fl., 55 cr.

LOTERIE.

Tragera din 12 Oct. st. n.

Brünn: 24 79 76 87 55

Călimdarul zilei.

1/13 Oct. 1893.

Iulian: Apost. Anania.
Gregorian: Coloman.
Soarele: răsare 5.53 apune 6.13

Buletin meteorologic.

Sibiu, 11 Oct. n. 10 oare dimineața.]

Table with 4 columns: Presiunea atmosf. in mm. (Mediul lunar 727.5), Temperatura după Celsius, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vîntului. Row 1: Observată 727.9, Diferența din presiună +2.0, + 8.4, +97.4+7.7, S

Din țeară 9 Oct. n. 8 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiun. atmosf. in mm., Temperatura Celsius, Vîntul (direcția și tăria). Rows include Budapesta, Sătmar, Cluj, Orșova, Arad, Fanciova.

Sosiți în Sibiu.

La 11 Octomvrie n.

Hotel „Newihren”. Frankenstein din Lipsca, Koperly din Budapesa, Isckutz din Viena, V. Hartig din Cluj și F. Fischer din Berlin, comercianți.
Hotel „Maltzer”. D-na Popp, soție de adv. din Lăpsul-unguresc. Coroiann, avocat din Cluj. Gregoriu Sima, preot din Cărpiniș. Mandl, inginer din Budapesa.
Hotel „Habermann”. E. Laszlo din Brașov.

Economic.

Tîrgul de rîmători dela Turnu-Severin. Dela 1 Aprilie 1893 până la 17 Septemvrie, au intrat în tîrgul de rîmători dela Turnu-Severin 9198 rîmători.

Din acestia au fost transportați în țeară 2203, ear' 2630 au fost exportați în Austro-Ungaria, rămînînd în sălașe 4365 rîmători. În tot timpul acesta nici un rîmător n'a perit sub durata carantinei și nici unul n'a fost exterminat din cauza boalei de linte.

Mișcarea metalelor prețioase în New-York. Dela 1 Ianuarie până la 1 Septemvrie 1893 mișcarea metalelor prețioase în New-York a atins următoarele cifre:

Table with 4 columns: Aur, Exportațiuni, Importațiuni. Rows include Englitera, Francia, Germania, Alte țeri, Total in 1893, 1892, 1891.

Plata cerealelor din portul Brălla.

Operațiile efectuate în 27 Septemvrie v. 1893.

U. I. Negroponte lui F. Carnevali, grâu 3000 hect. 8.10 lei. Frații Bach lui Zoref, grâu 1370 hect. 8.30 lei. I. Paspati lui I. Hirsch, grâu 2100 hect. 7.30 lei. I. Paspati lui Peirano, grâu 8000 hect. 7.90 lei. Cahen & Wolfinger lui L. & M. Feitler, porumb 5000 hect. 10.40 lei. Papastelatos lui M. Dreifus ovés 3000 hect. 10.40 lei. N. & V. Perlea lui Peirano fils & Co. porumb 6900 hect. 7.80 lei. Brociner lui Sam & Fried orz 2200 hect. 4.25 lei. N. V. Perlea lui M. Voli, ovés 910 hect. 11.20 lei. N. V. Perlea lui Löbel, ovés 7500 hect. 10.60 lei. Sasu & Nistor lui M. Roth, grâu 1500 hect. 9.02 lei. M. Roth, & Co., porumb 2500 hect. 8.30 lei. Frateli Bach lui Catzighera, porumb 8800 hect. 8.40 lei. V. P. Sasu lui M. Roth, & Co., porumb 2900 hect. 8.90 lei. U. Negroponte lui Graff, 2850 hect. 7.30 lei. Frateli Bach lui G. Nicolopolo, porumb 4180 hect. 7.90 lei. Valerian lui A. Embiricos, orz 1160 hect. 5.40 lei. Tzuclos & Lecos lui M. Vechsler, orz 1890 hect. 3.95 lei. N. V. Verlea lui M. Vechsler, orz 1870 hect. 3.90 lei. W. P. Sasu lui L. Mendel, porumb 2100 hect. 6.45 lei. Cahen Wolfinger lui M. Wechsler, porumb 5000 hect. 6.30 lei. Cahen lui L. Mendl, porumb 2950 hect. 4.12 lei. V. P. Sasu lui Hirsch, grâu 2550 hect. 7.20 lei. Evloghio lui Feitler, porumb grâu 3570 hect. 7.20 lei. Evloghio lui Feitler, grâu 4000 hect. 9.36 lei. Paspati lui I. Hirsch, grâu 2100 hect. 7.30 lei. Vanvuri lui L. Mendl, & Co. porumb 3550 hect. 8.50 lei. Cucleli & Mihailidis lui F. Carnevali, grâu 7660 hect. 8.40 lei. V. P. Sasu lui Peirano, porumb 3700 hect. 8.07 lei. Galano & Luludi lui L. & M. Feitler, porumb 5660 hect. 9.25 lei. Gussi lui F. Carnevali, grâu 1800 hect. 9 lei. Paspati lui Graff, 2500 hect. 7 lei. Paspati lui Graff, grâu 1500 hect. 6.81/2 lei.

Cereale sosite:

Pe apă: grâu 190.810 hect., porumb 195.500 hect., orz 5790 hect., mei 9200 hect., secară 6500 hect., fasole 4000 hect., ovés 1460 hect.
Pe uscat: grâu 158.860 hect., porumb 95.500 hect., orz 14.750 hect., mei 2300 hect., secară — hect., fasole 3500 hect., ovés 7000 hect.

Prețul mărfurilor

Plaja din Brașov, în 7 Oct. n. Grâu frumos hect. fl. 6.30, de mijloc fl. 5.60, mai slab fl. 5.-, grâu mestecat fl. 4.-, secară frumosească fl. 3.70, de mijloc 3.50 fl., mai slab —, orz frumos fl. 2.30, de mijloc —, ovés frumos fl. 1.90, de mijloc —, cucuruz fl. 3.-, mîlaiu fl. 3.40, mazăre fl. 6.-, linte fl. 12.- fasole fl. 8.50, sîmîntă de in fl. 10.-, sîn. de cânepă fl. 4.-, cartofi fl. 90.-, carne de vită p. chilo 46.-53 cr. carne de porc 48 — 50 cr., 10 ouă cu 20 cr.

Tîrgul de rîmători în Steinbruch în 10 Oct. n. s'au notat: ungurești bătrâni grei — cr. până — cr., de mijloc — cr. până — cr., ungurești grei tineri 42.1/2 cr. până 43.— cr., de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., ușori 45.— cr. până 47.— cr., marfă țerănească grea 41.1/2 cr. până 43.— cr. de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., ușoră 45.— cr. până 46.— cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sârbești grei — cr. până — cr., transito de mijloc 40.— cr. până 40.1/2 cr., transito ușori 39.— până cr. 40.— cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 10 Oct. n. 1893.

Table with multiple columns: Sîmînje, Prețul per 100 chilogr., Calitatea per Hect., etc. Rows include Grâu, Bănăneșt vechiu, Grâu dela Tisa, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 12 Octomvrie n. 1893.

Table with 2 columns: Hartie-monetă română, Lire turcești, Imperiali, Ruble rusești. Values include 9.98, 11.30, 10.05, 1.31.

Bursa de Budapesta.

Din 10 Oct. n. 1893.

Table with 2 columns: Renta de aur ung., Rente de hârtie austriacă, etc. Values include 116.-, 121.-, 126.-, 100.-, 94.75, etc.

Bursa de Viena.

Din 10 Oct. n. 1893.

Table with 2 columns: Renta de aur ung., Rente de hârtie austriacă, etc. Values include 115.80, 126.40, 122.-, 100.25, etc.

Bursa de Bucuresci.

Table with 3 columns: Din 28. Sept. v. — 4 oare p. m., Cassa, Ultima. Rows include Renta rom. per 1875 5%, Renta română amort. 5%, etc.

Publicare. [2298] 2-3

Prin care din partea comitetului a corporației grăntierilor dobreni din H.-Dobra, comitatul Hunedoarei se aduce la cunoștința publică că cu 2 Noemvrie st. n. 1893 la 9 oare dimineața se vor exarēnda pe calea publică următoarele obiecte și drepturi regale pe durata de trei ani consecuți (armatori) începând dela 1 Ianuarie 1894 până 31 Decemvrie 1896, și adevă:

- 1. Dreptul regal de țirg, și adevă: stringerea de vama țirgului conform tarifei aprobate din partea înaltului minister;
2. Două mori pe riul Dobrei, care numai împreună se exarēndează;
3. Ierngulia vacilor;
4. Făuria situată în piață;
5. Măcelăria situată în piață;
6. Casa dela Criste Adam (cred.);
7. O casă în piață cu mai multe piese.

Condițiunile de licitațiune referitoare la fiecare obiect se pot vedē în cancelaria corporației în intervalul dela publicare până la licitațiune ori-și-când.

H.-Dobra, în 6 Octomvrie 1893.

Ioan Herbay, locotenent în pensiuie și președinte.

Concurs. [2297] 2-3

Devenind vacant postul de subcomptabil la institutul de credit și economii „Arieșana“ prin acesta se escrie concurs până la terminul de 31 Octomvrie st. n. a. c. Beneficiile împreunate cu acest post sânt: salar anual fl. 400, solvinzi în rate lunare anticipative, și dreptul la tantiema oficialilor.

Doritorii de a dobândi acest post au a-și instrua cererile lor cu documentele necesare la știința de comptabilitate de bancă, și a le trimite la direcțiune până la terminul sus indicat, cele intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Noul ales numai după serviciul de un an va fi confirmat definitiv în postul seu.

Turda, 7 Octomvrie 1893.

Direcțiunea.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul Tipografic: AL X-lea PROCES AL ZIARULUI „TRIBUNA“ SI O PREFATĂ RETROSPECTIVĂ. Desbaterile urmate înaintea curții cu jurași în ziua de 17 Martie n. și anume: Discursul de acuzare și replica procurorului Dr. Aurel Lazar. Răspunsul și duplica de apărare a dlui I. Răssu Șirlianu, — precum și articolul intitulat și cere-rea de punere sub acuză a ziarului „Tribuna“.

A apărut: Clara Milici Novelă de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Institut Tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar: HOMO SUM. ROMAN DE GEORGE EBERS. Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani. Institutul Tipografic în Sibiu.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- 1. Pădureanca. Novă de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Pipēruș Pētru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. Păcală și tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu leganat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcărutul. Obiceiurile țeranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărănicul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Blăstēm de mamă. Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Nēmcoavă, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bōtrāni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frēmētări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pāmēntul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușoaca. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un pețitor îndărănic. Novă de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vēntură-Țeară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpărătoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Draga mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgārçitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. Nusciu-împērat. Poveste din popor de „Mărgineanu“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.

Celor-ce cumpēră un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vëndătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1893.

Table with multiple columns and rows showing train schedules between various stations like Budapest, Sibiu, Turda, etc. Includes columns for train type, departure/arrival times, and prices.

Nota: Oarele însemnate în stângă stațiunilor sânt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numeri încadrați cu linii groase însemnează oarele de noapte.